

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060101

DOM
2017-12-06
Stockholm

Mål nr
M 4858-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-05-10 i mål nr M 4692-16, se bilaga A

PARTER

Klagande
AJ

Motpart
Länsstyrelsen i Jönköpings län

SAKEN

Avvisning av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om husbehovstäkt på fastigheten A i Vetlanda kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår yrkandet om syn.
  2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Jönköpings län beslut 2016-10-18 med ärende nr 525-6852-2016 och återförvisar målet dit för handläggning av AJs anmälan för samråd.
-

Dok.Id 1380623

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

AJ har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av underinstansernas avgöranden ska godkänna hans samrådsanmälan. Han har också yrkat att syn ska hållas i målet.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

AJ har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande:

Enligt gällande bestämmelse får man ta ut upp till 10 000 ton naturgrus utan att anmälan för C-verksamhet krävs. För honom är denna bedömning av ekonomisk betydelse. Konsulten GB har mätt området i ett rutnät där både area och höjder mätts in och därefter bestämt volymen till 3 360 kubikmeter. En verklig uppmätning av en oberoende konsult ger en betydligt större noggrannhet än en uppskattning. Det är möjligt att det är en god noggrannhet på den höjdmmodell som länsstyrelsen använt, men den verkliga arean är endast hälften av den som länsstyrelsen beräknat, dvs. 1 179 kvadratmeter i stället för 2 400 kvadratmeter. Han har inte ändrat sina uppgifter sedan anmälan.

Till stöd för sin talan har AJ gett in samma volymberäkning daterad 2016-09-29 som bifogats anmälan för samråd samt en uppmätning av täktens area daterad 2016-11-01 på vilken BL och GM intygar att den totala arean på täkten uppgår till 1 179 kvadratmeter.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har till stöd för sin talan anfört bl.a. följande:

Länsstyrelsens beräkningsmodell har skapats genom att georektifiera klagandens kartbilaga mot Lantmäteriets höjdmmodell (NNH2+) och Lantmäteriets ortofoto. Den

höjdmodell som använts har en lägesnoggrannhet på ca fem cm i höjddled och ca 25 cm i plan. Lantmäteriets ortofoto har en lägesnoggrannhet på ca 30 cm i plan.

Georektifieringen innebär att klagandens karta har inpassats i storlek och riktning mot Lantmäteriets höjdmodell och ortofoto där ytterlinjerna i klagandens karta har använts som kontrollpunkter mot områdets struktur (höjdskillnader) och objekt (i huvudsak den väg som löper strax norr om det aktuella området). Länsstyrelsen har varit i kontakt med klagande och dennes konsult och har då fått bekräftat att den karta som bifogats samrådsanmälan visar dels hur området såg ut innan utvinningen startade, dels det område som tagits i anspråk av täktverksamheten. Länsstyrelsen har även besökt det aktuella området i samband med ett klagomålsärende kopplat till verksamheten. Platsbesöket i kombination med uppgifter i klagandens samrådsanmälan gör att länsstyrelsen har kunnat kvalitetssäkra inpassningen så att denna verkligen avser det område som tagits i anspråk av den aktuella täktverksamheten. Länsstyrelsen har inte passat in kartan efter skog eller annan vegetation eftersom sådana objekt kan ändras genom t.ex. avverkning eller kraftig vind. Dessutom kan skuggor från skog och vegetation skymma topografin. Skuggor från vegetationen kan vara en anledning till att inpassningen kan ge intryck av att täkten sträcker sig ända fram till skogsbrynet. Länsstyrelsens inpassning har resulterat i att täkten har en bas om 70 meter och att den ursprungliga schaktvolymen kan beräknas till ca 2 400 kvadratmeter.

Länsstyrelsen har noterat att klaganden lämnat in sammanlagt tre olika kartor där utformningen av området och längden på basen skiljer sig åt.

Länsstyrelsen har lagt in den uppmätning av täktens area som klaganden gett in till Mark- och miljööverdomstolen i ortofoto och Lantmäteriets höjdmodell. Den yta som genererats genom länsstyrelsens inpassning är endast ca två kvadratmeter mindre än den yta som redovisas av klaganden. Länsstyrelsen bedömer dock att hela det område som har tagits i anspråk av täktverksamheten inte innefattas i uppmätningen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den fråga som Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till är vilken mängd naturgrus som redan tagits ur täkten och om ytterligare uttag kan ske enligt en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken eller om det är fråga om en anmälningspliktig C-verksamhet enligt 4 kap. 4 § miljöprövningsförordningen (2013:251).

Avgörande för den bedömningen är om tidigare uttagen mängd naturgrus tillsammans med det nu aktuella uttaget överstiger 10 000 ton. Domstolen finner att befintligt underlag är tillräckligt för att avgöra denna fråga och att syn inte behöver hållas.

I AJs anmälan för samråd har han uppgett att täkten öppnades 2011 och att 5 544 ton naturgrus tagits ur täkten samt att han nu avser att ta ut ytterligare 1 500 ton naturgrus. Under handläggningen hos länsstyrelsen har han bifogat en karta med en volymeräkning enligt vilken uttagen volym uppgår till 3 360 kubikmeter. Detta ska enligt uppgift från AJ till länsstyrelsen motsvara 5 544 ton.

Länsstyrelsen har lagt in AJs karta i Lantmäteriets nationella höjdmodell och då funnit att ytan på den befintliga täkten uppgår till 2 400 kvadratmeter vilket skulle motsvara en volym om 7 952 kubikmeter och 12 720 ton naturgrus.

Att länsstyrelsen och AJ har kommit till olika slutsatser i frågan om vilken mängd naturgrus som redan tagits ur täkten synes huvudsakligen bero på att de har olika uppfattning om arean på den befintliga täkten. Det ankommer på AJ att visa att den verksamhet som han har anmält för samråd inte är mer omfattande än att den ryms inom en sådan anmälan. Det som talar för AJs uppgift är att den baseras på en uppmätning på plats som utförts av en oberoende konsult. Av de fotografier som AJ lämnat in i målet framgår att den sydvästra delen av täkten inte sträcker sig ända fram till skogskanten, medan länsstyrelsen vid sin inpassning av AJs karta tycks ta utgång från att täkten sträcker sig ända dit. Detta talar för att länsstyrelsen vid sina beräkningar kan ha överskattat taktens area. Länsstyrelsen har inte heller gjort egna mätningar på plats.

Sammantaget finner Mark- och miljööverdomstolen att AJ, med de uppgifter som han gett in i målet, har visat att den befintliga tåkten inte är mer omfattande än att ett ytterligare uttag om 1 500 ton kan anmälas för samråd. Det har därmed inte funnits skäl att avvisa hans anmälan på den grunden att verksamheten skulle vara en C-verksamhet.

AJ har yrkat att hans anmälan ska godkännas. Den prövningen ankommer det dock i första hand på tillsynsmyndigheten att göra. Myndigheten har då möjlighet att besluta om de förelägganden och förbud som behövs.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsråden Johan Svensson och Malin Wik, referent, samt tekniska rådet Dag Ygland.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
3:4

DOM
2017-05-10
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4692-16

KLAGANDE
AJ

MOTPART
Länsstyrelsen i Jönköpings län

ÖVERKLAGAT BESLUT
Länsstyrelsens i Jönköpings län beslut den 18 oktober 2016 i ärende nr 525-6852-2016, se bilaga 1

SAKEN
Avvisning av samråd om husbehovstäkt på fastigheten A i Vetlanda kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Jönköpings län (länsstyrelsen) beslutade den 18 oktober 2016 att avvisa AJs anmälan för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken om att bedriva husbehovstäkt på fastigheten A i Vetlanda kommun. AJ har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

AJ (klaganden) har yrkat att hans samrådsanmälan ska godkännas enligt anmälan. Som grund härför har han anfört i huvudsak följande.

Länsstyrelsen har avslagit samrådet med motiveringen att det råder osäkerhet i hur stora volymer som tagits ut i aktuellt område. I inlämnad volymläkning finns det inte någon större osäkerhet utan den stämmer väl med verkligheten. Arealen på tälkten har angetts av länsstyrelsen till ca 2400 kvadratmeter. Detta måste vara från ett flygfoto som utgår från skogskanterna som är längre in, se bild pos. 6. Klaganden hänvisar härvid till de bilder, med titlarna pos. 1-6, som han bifogat till sitt yttrande till domstolen den 23 mars 2017.

Klaganden har med måttband, den 1 november 2016, mätt upp tälktens yta till 1 180 kvadratmeter, vilket också stämmer väl med volymläkningen upprättad av den oberoende konsulten GB. Den är i skala, så arealen kan också beräknas. En beräkningsmodell med lodräta brytfronter ger också ett stort fel då lutningarna kan variera mellan 15 grader och 75 grader i verkligheten. Bilderna från position 1-4 kan ge en uppfattning om detta. Det ovan angivna felet har kompenserats med ett tidigt uttag som har gjorts före 2008 (innan gården köptes av klagandens far), vilket ökar felet ytterligare. Troligtvis var detta uttag mellan 100 och 500 kubikmeter. Här är osäkerheten stor, så i volymläkningen ingår den volymen. Ska man vara riktigt nog så bör volymläkningen minskas med 250 kubikmeter för uttaget före 2008 samt med 50 kubikmeter för jordblandat ytmaterial som kommer att läggas tillbaka när tälkten har släntats, se bild pos 5. Rätt volym blir då 3360 kubikmeter minskat med 300 kubikmeter, vilket ger 4896 ton, med en osäkerhet om plus minus 10 procent.

Länsstyrelsen avvisar anmälan med hänvisning till att redan utvunnen mängd överstiger 10 000 ton och hänvisar till en beräkningsmodell som grundar sig på en area på 2 400 kvadratmeter. Verklig yta är 1 180 kvadratmeter, det vill säga hälften av beräknad yta, vilket ger ett stort fel. Godtas inte de uppgifter han lämnat efter mätning och beräkning är det enkelt att mäta ytan på plats och konstatera att den inte är större än 1 180 kvadratmeter. I GBs beräkning är även det lilla uttaget före 2008 inkluderat. Han har uppskattat uttaget före 2008 till mellan 100 och 500 kvadratmeter, (i beräkningen 250 kvadratmeter). Länsstyrelsen har hävdats att inget uttag var gjort 2011, men i sitt beslut redovisat uttag 2011 markerat med en röd ring. Uttaget är av ringa mängd, men var orsaken till att klaganden såg att det var naturgrus i kullen.

Klaganden och konsulten GB har på plats mätt upp och beräknat volymen. I den ingår samtliga uttag oavsett när. Han har i sin överklagan redovisat att uttaget är något mindre än så, men har aldrig krävt att denna mängd ska reduceras från ansökan. Länsstyrelsen anser att över dubbla verkliga ytan för beräkningen inte ger upphov till någon felmarginal. Han ifrågasätter detta. En area och höjder uppmätta på plats ger en betydligt större noggrannhet än en area från ett suddigt flygfoto. Det är inte sant att han hävdats att inga uttag gjorts under 2011. I angiven mängd är alla uttag med oavsett när de skett.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av det överklagade beslutet. Som grund härför har anförts i huvudsak följande.

Klaganden anger att vissa uttag av naturgrus skett på platsen före år 2008. Han anser att dessa uttag ska räknas av från den totala uttagna mängden naturgrus.

Med begreppet ”totalt uttagen mängd” i 4 kap. 4 § miljöprövningsförordningen (2013:251) avses den mängd naturgrus som tagits ut på platsen från och med den 1 januari 2008 eftersom reglerna om anmälningsplikt för vissa täkter trädde i kraft vid detta datum. För att undersöka om det skett några uttag av betydelse före den 1 januari 2008 har länsstyrelsen kontrollerat ortofoton från år 2006, 2009 och 2011

samt 2013. På ortofoton från 2006, 2009 och 2011 ses inga tecken på ingrepp på den aktuella platsen. Ingrepp i naturmiljön till följd av den aktuella husbehovstakten syns först på ortofoto från år 2013, (daterat 2013-08-28). Länsstyrelsen hänvisar härvid till de flygbilder som den bifogat till sin anmälan. Länsstyrelsen kan därför konstatera att det inte skett några materialuttag av betydelse före den 1 januari 2008. Länsstyrelsen anser därför att hela den mängd som beräknats fram genom länsstyrelsens beräkningsmodell ska räknas in i den mängd som avses i begreppet ”totalt uttagen mängd” enligt 4 kap 4 § miljöprövningsförordningen.

Även om de uttag som enligt AJ ska ha skett före 2008 dras av från den mängd som beräknats fram genom länsstyrelsens beräkningsmodell överskrider gränsen för när anmälningsplikten träder in.

Som framgår av motiveringen till det överklagade beslutet utgår länsstyrelsens beräkningsmodell dels från de uppgifter som lämnats av klaganden och dennes ombud i samband med samrådsprocessen och dels från lantmäteriets nationella höjdmmodell. Inpassning av den karta som lämnats in av klaganden i lantmäteriets höjdmmodell visar att det ianspråktagna området uppgår till ca 2 400 kvadratmeter. Inpassning av kartmaterial i Lantmäteriets höjdmmodell ger inte upphov till någon felmarginal av betydelse. Länsstyrelsen finner därför inget skäl att ifrågasätta resultatet av den beräkningsmodell som använts för att beräkna det ianspråktagna området.

Länsstyrelsen delar inte klagandens påstående om att länsstyrelsen hävdar att inga uttag gjorts under år 2011. De ortofoton som bifogats länsstyrelsens yttrande från den 28 november 2016 syftar till att visa när uttagen från det aktuella området startade. Som framgår av ortofotona syns inga ingrepp i området på ortofoto från år 2006, 2009 eller 2011. Ingrepp i området ses först på ortofoto från år 2013. Det innebär dock inte att inga ingrepp skett under 2011 eftersom ortofotot från år 2011 är taget den 8 maj 2011. Ingrepp kan ha skett under 2011 om uttagen ägt rum efter det att ortofotot togs. Av det överklagade beslutet framgår topografin i det aktuella området vid den tidpunkt då Lantmäteriets höjdsättning genomfördes.

Länsstyrelsen hänvisar härvid till en bilaga till det överklagade beslutet. Höjdscanningen genomfördes den 10 oktober 2011. Ortofotot från år 2011 är taget den 8 maj. Länsstyrelsen kan därför konstatera att ingreppen i området startade någon gång mellan den 8 maj och den 10 oktober 2011.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning. Det saknas mot bakgrund av vad som framkommit i målet skäl att ifrågasätta länsstyrelsens beräkningar. Vad klaganden anfört ändrar inte den bedömningen. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 31 maj 2017.

Lena Stjernqvist

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Stjernqvist, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Nils Dahlström.